

Posudek (vedoucího) disertační práce Mgr. Pavla Smetany „Ontologie prázdnoty“

Téma magistra Pavla Smetany je více než obtížné, protože se jedná o problém, táhnoucí se dějinami celé evropské i neevropské filosofie od počátku vzniku logu z mýtu, i když je nutno říci, že prázdnota byla mytologicky také již recipována v platnosti pocitové. Strach z apeira, Parmenides a jeho trápení s nicotou je dodnes nepřekonáno, Platón a jeho Dobro, které již zde je pochopeno nepředstavovým myšlením, viz sedmý dopis Platónův svým přátelům, v jeho pojetí duše jako pohybu, jenž vzniká sám ze sebe, brahma jako podstata bytí v hinduismu a všech jeho derivátech, současné pojetí chaosu atd.

Autorovy úvahy vycházejí z možnosti, která je základní ve fenomenologickém myšlení, protože možnosti jsou tím, co fenomenologii zakládá; to je velmi dobrý počátek. Velmi brzy se však kolega Smetana dostává k nesubstanční ontologii, kterou čerpá z myšlenek Egona Bondyho, jímž byl uchvácen již od počátku. Tímto směrem se také ubírají jeho úvahy. Sklouzává pak k modernímu pojetí dekonstrukce M. Foucaulta (Myšlení vnějšku), kde podobné fenomény rezonují. Nesubstanční ontologie po dekonstrukci se mu představuje jako sociomorfní

dualismus, což je obrovský skok, ne příliš zdůvodněný, ale to je současná podoba filosofické reflexe postmoderně myslících filosofujících jedinců. Odtud se ubírá k intenci po konkrétnu, což je velmi nesnadné, uvědomuje si příkrost a zavádějící sílu subjekt-objektového rozvrhu světa, bytí, vznikajícího z karteziánu našeho novověku.

Odtud se vrací k novoplatonikům a čerpá ontologii nicoty jako prázdna, které je plné (pleróma), přechází k buddhistické prázdnotě, jež je jen formou hinduistického brahma a protože zde v podstatě končí možnost jakéhokoli představování, dotýkají se další úvahy kolegy Smetany „humoru“ a nakonec se proud jeho úvah vrátil do „řečiště“ Lévinasových úvah, které dávají přednost etice před ontologií.

Práce obsahuje mnoho polemických možností, ale pokud jde o toto téma, není ani možné, aby to bylo jinak, text je dokladem velmi poctivého hledačského úsilí, velkého napětí autora tázání a vyhmatávání toho, co je jádrem. Je to velmi těžké tázání, a proto práci po zhodnocení doporučuji k obhajobě s touto otázkou: Co je to bytí v pojetí Heideggerově?

V Praze dne 15. 8. 2020

prof. PhDr. Anna Hogenová, CSc.

